

TEXNIKA VA TEXNALOGIYALARNING INSON HAYOTIDAGI O'RNI

Sharipov Abdumalik Axmadovich

Navoiy davlat pedagogika instituti

"Texnologik ta'lim kafedrası"

o'qituvchisi

Dimonova Marjona A'zam qizi

Navoiy davlat pedagogika instituti

3-bosqich talabasi

Annotatsiya. *Maqolada texnologiyalarning rivojlanish tarixi, inson hayotidagi tutgan o'rni bugungi kunda qay darajada rivojlanganligi, insonlarga qanday qulayliklar olib kelganligi haqida fikr yuritiladi.*

Kalit so'zlar: *Tosh davri, Mezolit davri, texnologiya, ichki yonuv divigateli, nanotexnologiyalar, kompyuter elementlari, robotlar.*

Texnologiya sohasida doimiy ish va taraqqiyot mavjud. Chunki u katta foyda keltiradi. Bu imtiyozlar bizning kundalik hayotimizga va sog'liqni saqlash, avtomobil, aloqa, ishlab chiqarish va biznes kabi ko'plab sohalarning faoliyatiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Texnologiya kundalik hayotimizning ajralmas qismiga aylandi. Biz kunimizni boshlashdan to oxirigacha to'g'ri qiladigan hamma narsa texnologiyaning qandaydir shaklini o'z ichiga oladi. Texnologiya, qaysi sohada bo'lishidan qat'iy nazar, olimlar va boshqa mutaxassislar va manfaatdor tomonlar uchun diqqat markazida bo'lishining sabablaridan biri shundaki, u bizning kundalik faoliyatimizga qulaylik qo'shadi, shu bilan birga vaqtni tejaydi va hayot sifatini yaxshilaydi.

Tarixga nazar soladigan bo'lsak bugun biz foydalanayotgan kundalik turmushimizdagi narsa yoki buyum bo'lishidan qat'iy nazar bunday takomillashgan variantga kelishi uchun uzoq yillar kerak bo'lgan. Bu davrlar o'z navbatida quyidagi guruhlariga bo'linadi.

Doneolit texnikasi.

Bu davr tosh davri deb ataladi, chunki eng qadimgi texnika toshdan yasangan.

Mezolit davrida nayza va kamon paydo bo'lib qushlar va hayvonlarni 100-150 metr masofadan o'ldirish imkonini berdi.

Sivilizatsiyalarning paydo bo'lishiga neolit davrida paydo bo'lgan qishloq xo'jaligi yordam berdi. Bu davrda g'ildirakning ixtirosi katta ahamiyatga ega edi.

O'rta asr texnikasiga qishloq xo'jaligiga oid temir omochi keng tarqaldi. Guruch qotishmasi o'zlashtirilgan, deraza oynasi ishlab chiqarildi, oynalar ixtiro qilindi. Keyinchalik o'z navbatida suv tegirmoni hamda shamol tegirmoni ishlatila boshlandi.

Sanoat davri texnologiyasi davri XVIII asrda Iogan Bekman (1939-1811) „Texnologiya“ atamasini ilmiy foydalanishga kiritdi. U 1772-yildan boshlab Germaniya universitetida o‘qitilgan ilmiy fan deb ataydi.

XIX asr oxirida ichki yonuv dvigatelining yaratilishi dengiz temiryo‘l transportining texnik xususiyatlarini sezilarli darajada yaxshilashga imkon berdi. U benzin yoqilg‘isida ishlovchi dvigatelli avtomobilning paydo bo‘lishiga olib keldi.

XX asr boshlarida esa radiotexnika va radio elektronika sohalari rivojlana boshladi. XX asr oxirida bio va nanotexnologiyalar sohasida izlanishlar boshlandi.

Nanotexnologiyalar: nanotexnologiyalar materilallar va qurilmalarni nanoma'lumotlarga asoslangan holda ishlab chiqarish va ularni yangi funksiyalar bilan ta'minlash uchun foydalaniladi. Bu texnologilar avtomobil sohasidan tibbiyotga, energiya sohasidan elektronika sohasiga qadar turli sohalarda keng qo‘llaniladi.

Hozirgi vaqtda har bir sohani rivojlantirish uchun robotlardan foydalanilmoqda. Bunday robotlarga quyidagilarni misol qilishimiz mumkin.

Bular: Sanoat sohasidagi robotlar, qurilish sohasidagi robotlar, qishloq xo‘jaligi sohasidagi robotlar, transport sohasidagi robotlar, uy xo‘jaligi sohasidagi robotlar, harbiy sohadagi robotlar, xavfsizlik sohasidagi robotlar, tadqiqot sohasidagi robotlar, tibbiyot sohasidagi robotlar va boshqalarni misol qilishimiz mumkin. Bu kabi robotlar insonning og‘irini yengil qilish bilan bir qatorda inson uchun xavfli bo‘lgan jarayonlarni bajarish uchun keng foydalanilmoqda.

XX va XXI asrlar boshlarida dunyoda ilm-fanning so‘nggi yutuqlariga asoslangan o‘nlab yangi texnologiyalar paydo bo‘ldi. Ushbu texnik yangiliklar asosida muhandislar insoniyatning o‘sib borayotgan ehtiyojlarini qondirish uchun ishlatilishi mumkin bo‘lgan maishiy va ishlab chiqarish tizimlarini ishlab chiqmoqdalar. Zamonaviy va g‘ayrioddiy texnologiyalar allaqachon hayotning barcha sohalariga kirib kelmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kamardin I. N. Razvitie texniki v drevnem mire (uchebnoe posobie). Penza, 2006. — 72 s.
2. Sidorov A. I. Ocherki po istorii texniki. — M. : Gostexteorizdat, 1925. — 94 s
3. Shuxardin S. V., Laman N. K., Fedorov A. S. (otv. red.). Texnika v eyo istoricheskoy razviti (70-e godi XIX — nachalo XX v.). M.: Nauka, 1982. — 511.
4. Алимова, Ш. А., & Ниёзова, И. Н. (2021). Бизнес-коммуникации в системе управления промышленных структур. Academy, (1 (64)), 55-57.

5. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.
6. Abidovna, A. S. (2024). FORMATION AND DEVELOPMENT OF CAREER AS PERSONNEL TECHNOLOGY OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 327-332.
7. Abidovna, A. S. (2024). THE IMPACT OF E-ACCOUNTING IN MODERN BUSINESSES.
8. Abidovna, A. S. (2023). Priority directions of analysis of channels of promotion of the main activity of the enterprise and separate communication programs. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 369-374.
9. Алимова, Ш. А., & Халимова, Д. Р. (2021). СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ СТРАТЕГИЙ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 340-344).
10. Abidovna, A. S. (2023). MONTE CARLO MODELING AND ITS PECULIARITIES IN THE IMPLEMENTATION OF MARKETING ANALYSIS IN THE ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 375-380.

